

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
FEBRUARY 18

JAUNO LAIKS

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)

Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

Volume LXIII Nr. 1 (42)

2012. gada 18. februāris – 24. februāris

Vai pārdzīvosim emigrācijas un demogrāfiskās briesmas?

Demogrāfs Ilmārs Mežs uzskata, ka Latvijā, visticamāk, dzīvo mazāk ļaunu nekā tautas skaitīšanā saskaitītie, jo internetā saskaitījušies arī tie iedzīvotāji, kas nedzīvo Latvijā. Jāpiekrit domām, ka neizprotama ir amatpersonu pārliecība, ka tautas skaitīšanas rezultāti esot labāki, nekā cerēts. „Nevaru atrast neko optimistisku, ja tik krasi zaudējam iedzīvotājus. Samazinājums 10 gados ir 13%,” sacīja demogrāfs. Jāpiebilst, ka visvairāk – par 21,1% – kopš 2000.gada iedzīvotāju skaits samazinājies Latgalē; seko Vidzeme ar 17,5% samazinājumu. Bērnu skaits izteikti strauji samazinājies Vidzemes reģionā – par 44,1%, Latgales reģionā – par 41,7%, Kurzemes reģionā – par 36,2% un Zemgales reģionā – par 35,9%.

Trauksmes zvanus sit Latgales pašvaldības, norādot, ka 20 gadu laikā Latgales reģions ir zaudējis 88 tūkstošus iedzīvotāju. Gadā tas ir ap 5000 iedzīvotāju, aptuveni tik, cik dzīvo Maltas ciemā,

bet visos neatkarības gados zaudēta vesela Daugavpils pilsēta! Jāuzsver, ka, iespējams, zaudējums ir vēl lielāks, jo daļa ir joprojām deklarējušies reģionā, bet reāli atrodas ārzemēs. „Vai teju 30% tautas zaudējums septiņpadsmit gados saņem pretī tādu valsts politiku, kas šo zaudējumu var būtiski samazināt?” jautā publicists Viktors Avotiņš. Diemžēl Latgales jautājumam veltītajā LTV raidījumā valdības vīri nespēja dot skaidru atbildi, vai tuvākajā laikā tiks pieņemti kardināli lēmumi bezdarba samazināšanai un ieviestas atbalsta programmas. Viena no problēmām ir tā, ka pašvaldībām nav ļauts iejaukties vai pašām nodarboties ar uzņēmējdarbību, taču, ja uzņēmējs nāk ar savām investīcijām, pašvaldībai būtu jāpalīdz ar infrastruktūru – pievadceļiem vai subsidētām darbavietām. Viens no priekšlikumiem ir iekļaut visu Latgales reģionu speciālā ekonomiskā zonā, piemērojot nodokļu at-

laides darba devējiem, kas rada jaunas darba vietas, tā veicinot jaunu uzņēmumu un darbavietu rašanos. Samazināt uzņēmuma ienākuma nodokli, ja peļņa ieguldīta uzņēmuma pilnveidošanai un attīstībai. Daļa ekonomistu uzskata, ka brīvajām zonām piešķirtajiem atvieglojumiem ir protekcionistisks raksturs un to ietekme kopumā ir negatīva, jo tās izkropļo konkurenci. Bet ir arī daudzi nozares speciālisti, kas šim apgalvojumam nepiekrīt, jo jaunu darbvietu radīšana un kāda konkrēta reģiona attīstības veicināšana ir pamats ekonomiskam atspērināšanai. Ekonomikas eksperts Pēteris Strautiņš, ieskicējot nākotnes ainu, pauž viedokli, ka liela daļa patlaban apdzīvotu vietu nākotnē vienkārši beigs pastāvēt. Cilvēkiem aizbraucot no vecām koka mājām laukos, tās ļoti drīz kļūst neapdzīvojamas un sabruks. Iedzīvotāju skaits koncentrēties pievilcīgākajās pilsētās un to apkārtnes privātmāju

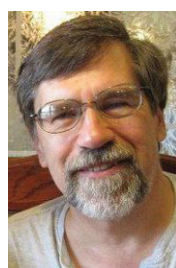

rajonos, bet agrāk apdzīvotajās lauku teritorijās būs lauksaimniecības plašumi vai meži. I. Mežs pamatoti uzsver, - ja jaunieši brauc prom un bērni dzimst mazāk, kādam tomēr vajadzēs dzīvot Latvijas teritorijā, un tas var novest pie masveida emigrācijas. Demogrāfijas politikai, ko Latvijai būtu jāiesteno, neesot nekur tālu jāmeklē, bet jāpieņem Igaunijas piemērs. Kaimiņvalstī valdība spējusi ieguldīt

100 miljonu latu jaunajās ģimenēs. Pēc viņa vārdiem, - pārmaiņas varētu notikt, ja reaģētu valdība un atbildīgās amatpersonas. I. Mežs atgādina, ka Eiropas valstis mēģina savu budžetu sabalansēt tā, lai jaunajām ģimenēm no iekšējā kopprodukta piešķirtu 2-4%, Latvijā patlaban novirza finansējumu 1% apmērā.

(Turpinājums 2. lpp.)

Vai Latvijas tautsaimniecība ir uz pareizā ceļa?

Jānis Kramēns

Vairāk nekā trīs gadi pagājuši, kopš saimnieciskā krīze uzmācās Latvijai. Vairāki tautsaimnieki ieteica Latvijas valdībai devalvēt latu. Bet valdība nolēma tā nedarīt. Politikā nolēma arstēt tautsaimniecību ar „taupības režīmu” (angliski *austerity program*) zālēm, ko „izrakstījis” Ministru prezidenta Valža Dombrovska padomnieks, zviedru tautsaimnieks Dr. Anderss Oslunds (*Anders Åslund*). Oslunds ir bijis ekonomikas padomnieks Krievijas un Ukrainas valdībām, un Kirgizstānas prezidentam. Vai var teikt, ka Latvijas tautsaimniecība ir izārstēta un vesela? Vai tā veseļojas? Politikā ir Ministru Prezidentu Valdi Dombrovski priekšgalā stāsta, ka viss ir kārtībā un Latvija atrodas uz pareizā saimniecības atveseļošanās ceļa. Vai tā ir?

Oslunda un Dombrovska zāles. 2011. gadā Anderss Oslunds

un Valdis Dombrovskis nāca klajā ar grāmatu „*How Latvia Came through the Financial Crisis*” (lai stimulētu Latvijas tautsaimniecību, es to iegādājos par 16 Ls/\$32), kurā viņi izskaidro un ataino savu pieeju saimnieciskai krīzei. Pamattēze grāmatā ir - nedrīkst devalvēt latu un jāizārstē Latvijas ekonomika ar „iekšēju devalvāciju”, t.i. algas apcirpšanu, un stratēģiskām reformām valsts sektorā (1.lp. „*How Latvia...*”). Kāpēc? Viens arguments pret lata devalvāciju ir, tas ka vairums aizņēmumu Latvijā bija eiro un citu valstu valūtās (aut. piezīme: bankas aizdevumu likmes valūtām bija zemākas nekā latiem) un ar devalvāciju aizdevumi būtu tikpat kā neatmaksājami. 2008. gadā Nobela prēmijas laureāts ekonomikā Pauls Krūgmans jautāja, vai tā tiešām ir? Kas notiktu, ja devalvētu latu? Skaidrs, ka tiem, kuri aizņēmās naudu valūtā, būtu grūti to atmaksāt, bet ar iekšējo devalvāciju nebūs vieglāk (atskaitot tos, kuriem aizņēmumi latos). Ar Oslunda iekšējās devalvācijas „zālēm” sārka darba tirgus, bezdarbnieku skaits strauji pieauga (21%!); tie kam vēl bija darbs, piedzīvoja algas samazinājumu turpat par

30%, un līdz ar to, visiem, pat tiem, kuriem nebija bankas aizdevumu, nācās ciest - aizņēmējiem kļuva tikpat kā neiespējami atmaksāt parādus un daudzi nespēja gādāt par ģimeni.

Grāmatas autori arī argumentē, ka ar devalvāciju tautai nepieciešamās importa preces kļūtu dārgākas. Bet, ja atlaiž kādu no darba vai samazina algu par 30%, - vai rezultāts nav tāds pats, kā būtu ar sadārdzinātām importprečēm? Cits arguments ir - importētās izejvielas kļūst dārgas un sadārdzinās eksportpreču cenas tā, ka tās nebūs konkurētspējīgas. Bet vairāki tautsaimnieki tam nepiekrīt, jo ar devalvāciju eksportam būs zemākas cenas un Latvijas preču pieprasījums varētu pat pieaugt. Ar lētāku darbaspēku Latvija arī būtu pievilcīga ārzemju firmām.

Kas notika Islandē? Kad Islande piedzīvoja tautsaimniecības krīzi 2008. gadā, tā nolēma iet citu ceļu. Islandieši atteicās no iekšējās devalvācijas, bet ļāva kronai brīvi peldēt. Islandes valdība ieviesa progresīvu nodokļu iekārtu, sakot, ka treknā gadu baudītājiem būs jāpalīdz valstij izdzīvot grūtos laikos. Valsts arī ierobežoja kapitāla

aizplūšanu uz ārzemēm (angl. *capital controls*). Starptautiskais Valūtas fonds (SVF), kurš sagādāja aizdevumus Islandei, sākumā neatbalstīja šādu pieeju, bet, saprotot islandiešu godīgo nostāju pret grūtdienu un tautu kopumā, tai piekrita. Kā izskatās Islande šodien? Bezdarbnieku koeficients šodien ir 6,0% (valsts iestāde *Statistics Iceland*; pēc SVF datiem, 7,0%). Islandes iedzīvotāju skaits nav krities un SVF pareģo, ka Islandes Iekšējais kopprodukts (IKP; angliki GDP vai *Gross Domestic Product*) atgriezīsies pirmskrīzes līmenī jau 2014. gadā. Pērnā gada decembrī SVF rīkoja īpašu zinātnisku konferenci Reikjavīkā, kur tautsaimnieki atzinums bija, Islandes tautsaimniecība labi atveseļojas (kaut vēl ir grūtības, kas jāpārvar).

Kādi ir Latvijas šodienas valsts saimnieciskie apstākļi? Bezdarbs Latvijā vēl arvien ir milzīga problēma. 130 000 cilvēku ir bez darba (11,7%). Pēdējos trijos gados ap 100,000 cilvēku atstājuši Latviju meklējot darbu citās valstīs. Oslunds un Dombrovskis grāmatā nosauc šo izbraukšanu par „*unfortunate*” (116. lpp.). Eksports pieaug, bet imports arī manāmi aug un

tekošais konts (angl. *Current Account* = eksports mīnus imports) ir atkal minusos (2011.g. janv. – okt. -75 miljonu Ls). SVF paredz, ka Latvijas iekšējais kopprodukts varētu sasniegt 2007. gada līmeni tikai pēc vairākiem gadiem. Prof. Džefrijs Sommers (*Jeffrey Sommers – Stockholm School of Economics Rīga un U of Wisc.*) lēš, ka Latvijai paies vēl 10 gadi, lai sasniegtu 2007.g. IKP. Latvijā ir regresīvs proporcionālais nodoklis (angl. *flat tax*) 25% apmērā, 22% PVN (*VAT or value added tax*) un ir vēl arī sociālais nodoklis. Ja cilvēki nevar iztikt mazām algām un lieliem nodokļiem, pieaug ēnu ekonomika, kuras apmērs, pēc valsts datiem, sasniedz 30+%! Intervijā avīzē „*Dienas Bizness*” pazīstamais tautsaimnieks Marks Veisbrots sacīja, ka Latvijas nodokļu sistēma „ir ļoti regresīva, kur trūcīgie maksā daudz, bet bagātie - salīdzinoši neko.” Starp Eiropas Savienības (ES) valstīm Latvija ir turpat visnabadzīgākā un ar vislielāko ienākuma nevienlīdzības sadali Eiropas Savienībā (GINI koeficients).

Ceļā uz eiro! Latvijas valdība un Latvijas Banka (LB) uzskata, ka Latvijai jāpāriet uz eiro 2014. gadā. (Turpinājums 5. lpp.)

Viedoklis

(Turpināts no 1. lpp.)

Vai pārdzīvosim emigrācijas un demogrāfiskās briesmas?

Varam jau teikt, ka vēstures tecējumā esam piedzīvojuši gan plašu emigrāciju, gan ilgstošus karus, badu, mēri, kā arī ekonomisku pagrimumu. Taču mūsdienu globalizācijas spiediena rezultātā latviešu nākotne ir daudz vairāk apdraudēta nekā tad, kad kopām savas druvas un lauku sētas pieskandināja bērnu balsis. Demogrāfiskai situācijai par sliktu runā arī tas, ka daudzas ģimenes, ekonomiskas un finanšu krīzes ietekmē ir atlikušas savus plānus par bērnu radīšanu uz vēlāku nākotni cerībā, ka stāvoklis varētu uzlaboties. Lai pieņemtu lēmumu par ģimenes pieaugumu, viena vecāka ikmēneša ienākumiem uz vienu bērnu jābūt vismaz 640 latu mēnesī, liecina privāto bērnu dārzu tīkla „BeBe.lv” rīkotās in-

terneta aptaujas dati Rīgas reģionā. Demogrāfs I.Mežs uzskata, ka Latvija ir pirmajā vietā Eiropā, kur ģimenēm ar bērniem visstraujāk palielinās risks nokļūt nabadzībā. Viņa ieskatā nav tik svarīgs astoņu latu pabalsts, bet gan stabils darbs ar labu algu un vietas bērnudārzā. Viņaprāt, svarīgi ir, kādu signālu sabiedrībai dod politiķi. Aktīvi par demogrāfiju runāja prezidents V. Zatlērs, tagad Mežs gaida darbus.

Labklājības ministrijas sagatavotais pārskats par bērnu stāvokli Latvijā 2010.gadā liecina, ka zināmi vairāk nekā 3000 bērnu, kurus vecāki atstājuši Latvijā un paši devušies strādāt uz ārzemēm. Pozitīvā ziņa ir tā, ka pērn Latvijā pilsonībā reģistrēti teju 3000 ārvalstīs dzimušu Latvijas pilsoņu bērnu, kas ir par 45%

vairāk nekā 2010. gadā. Visvairāk bērnu Latvijas pilsonībā reģistrēti vēstniecībā Lielbritānijā – 1503 un Īrijā – 520. Sliktā ziņa savukārt ir tā, ka 2011./2012. mācību gada sākumā nevienā izglītības iestādē mācībām nebija reģistrēti aptuveni 11 000 bērnu. Tas nenozīmē, ka visi šie bērni neapmeklē skolu, jo liela daļa no viņiem kopā ar saviem vecākiem izbraukuši uz ārzemēm. Kaut arī aptuveni 3000 bērnu liktenis ir neskaidrs, no viņiem aptuveni 2000 bērniem vajadzētu dzīvot Rīgā, liecina Izglītības ministrijas aplēses.

Uz ārvalstīm devušies 7674 skolēni obligātajā izglītības vecumā.

Vai viņi atgriezies? Tikai piektā daļā ārvalstīs dzīvojošie latvieši ir izlēmuši kādreiz atgriezties un aptuveni tikpat

daudz (19%) paužuši viedokli, ka nevēlētos pārcelties uz dzīvi Latvijā, liecina VisiDati.lv veiktā aptauja ārvalstīs dzīvojošo latviešu vidū. Mazāk nekā puse aptaujāto (42%) vēlētos, bet nav pārliecināti, vai kādreiz tiešām pārcelsies atpakaļ. Zīmīgi, ka, 46% aptaujāto ir kredīts (60% no tiem maksā Latvijā izsniegtu kredītu). Papildus ekonomiskajai situācijai būtisks iemesls neatgriezties ir valdības darbība. Ievērojami liels aptaujāto skaits (72%) uzskata, ka korumpētība Latvijā ir augstāka nekā viņu pašreizējā mītnes valstī. Lielākā daļa (80%) apciemo Latviju vismaz reizi gadā. Aptuveni trešdaļa atzīst, ka no apkārtnējiem dažreiz jūt nosodījumu par to, ka pametuši Latviju. Visvairāk nosodījumu jutuši no Latvijā dzīvojošiem.

Prezidents A. Bērziņš atbildot I.Mežam, norāda, ka jaunu darba vietu radīšana ir mūsu kopīgā - politiķu, ierēdņu, uzņēmēju un darbinieku - atbildība. Vēl lielāku pārliecību par šo patiesību viņš guvis nesējā darba vizītē Latgalē, kur patlaban koncentrēta veidā summējas gan ekonomiskās krīzes sekas, gan politiķu pieļautās kļūdas. „Viens no būtiskiem aizbraukšanas apturēšanas un iedzīvotāju atgriešanās priekšnosacījumiem ir uzticības atjaunošana Latvijas valstij, kā arī iespējas Latvijas iedzīvotājiem atrast apgūtājam zināšanām atbilstošu darbu savā valstī.” Viedī vārdi. Taču joprojām redzam politiskās gribas trūkumu spert soļus demogrāfiskā jautājuma risināšanā.

Dainis Mjartāns

Kalsim laimi Kandavā visi kopā!

Šīs vasaras 3x3 ģimeņu saietā organizatori Bitinieku ģimene aicina tautiešus būt kopā Kandavā no 22. līdz 29. jūlijam.

Par Kandavu

Kandava ir sena pilsētiņa, kas pirms gada nosvinēja savu 777 gadu jubileju. Tā atrodas skaistā vietā, kur sākas tā dēvētā Kurzemes Šveice, Kandavas novads cauri vijas Abavas upe, te izveidojusies unikālā Abavas senleja.

Paši kandavnieki saka, ka tā ir milētāju, gleznotāju un sporta cienītāju pilsēta.

Par saietu saturu

Kandavas vārdam ir vairāki skaidrojumi, viens no tiem *kandave* – zirga atstātas pēdas dūkstis; iemīta vieta, vieta ūdens malā. Saieta simbols būs pakavs, tas rotās arī saietu suvenīrus; saietu motīvs – katrs pats savas laimes kalējs.

Būs ļoti liela ieviržu izvēle – līdz 40. Varēs izvēlēties rīta, pēcpusdienas un pirmsvakariņu ievirzes. Vakara programmas top sadarbībā ar kandavniekiem, teātri spēlēt visiem mācīs režisors Valdis Lūriņš, bet folkloras kopu *Vilki* un *Vilcenes* vadītais daudzdzīvotājs notiks skaistajā Bruņinieku pilskalnā.

Par saietu mājvietu

3x3 saiets notiks profesionālās izglītības kompetences centrā *Kandavas Valsts lauksaimniecības tehnikums*.

Tehnikumam profesionālās izglītības kompetences centra statusu piešķīra pērn augustā. Lai to iegūtu, bija jāatbilst noteiktiem

kritērijiem: vismaz 500 studentiem, sekmība, metodiskais darbs, līdzdalība dažādos projektos, akreditēto izglītības programmu skaits un kvalitāte. Kompetenču centra statuss pielīdzināms valsts ģimnāzijas statusam.

Tehnikums pērn un šogad īsteno divus ERAF projektus; jau atjaunota dienesta viesnīca un mācību korpus, pārbūvēta ēdnīcas ēka, lauksaimniecības tehnikas laboratorija un modernizēts mācību aprīkojums un iekārtas. Te mācās 580 audzēkņi sešās specialitātēs: lauku tūrisms, automehāniķi, elektriķi, viesnīcas un ēdināšanas serviss un lauksaimniecības mehanizācija.

Par dzīves apstākļiem

Visi saietā dalībnieka varēs dzīvot divās ēkās (turpat līdzās mācību ēkām, kur notiks ievirzes) tikko remontētā, labiekārtotā dzīvokļu tipa dienesta viesnīcā. Tas nozīmē, ka vienā dzīvoklī ietilpst viens divvietīgs un otrs vai nu trīs, vai četrvietīgs numurs, un abiem dzīvokļiem kopīga ir duša un tualete.

Dalībnieki, kuri nevēlēsies dzīvot augstākos stāvos, varēs to norādīt, tāpat minēt, ar ko vēlas dzīvot kopā.

Ja nu ir vēlme dzīvot istos laukos, Kandavā un tās apkārtnē ir daudz skaistu viesu namu un lauku sētu. Plašs to saraksts redzams www.kandava.lv, naktsmieru var baudīt 2 viesnīcās, 6 viesu namos, 4 lauku mājās, 3 brīvdienu mājās.

Taču jāņem vērā, ka, izvēloties kādu no tiem, pašiem būs nepieciešams transports un būs jāmaksā atsevišķi. Ja ir interese, lūdzu pirms saietu darīt to zināmu! Pārsvārā attālums no viesu namiem līdz saietu norisei ir no 7 līdz 20 km.

Saieta laikā būs informācija par iespēju nopērties istā latviskā pirtī. Arī to piedāvājums te plašs.

(Turpinājums 6. lpp.)

Lasītāji raksta

Jauno Laiks 2011.gada VI numurā bija lasāms M. Krauzes raksts „Māžošanās vai cīņa ap latgaliešu valodu”

Pagaidiet, pagaidiet! Latgalietis? Tas, kuŗš dzimis Latgalē. Mm! Man sanāca nakt pasaulē Bērzgales pagasta Silauniekos. Tātad, latgalietis.

Sācies cīņiņš ap latgaliešu valodu. Mmmm! Manā itin pagarajā mūžā (tūlīt būs 85) pagadījās uzrakstīt 36 lugas – latgaliski. Ne jau dialektā vai vietējā izloksnē, bet latgaļu valodā. Seno latgaļu saglabātajā runas sistēmā un rakstu tradīcijā. Puikas gados Viļānos un Varakļānos ar citiem puikām un meitenēm rāvām pa savam. Latgaļu mēlē.

Aizejot trimdā, sanāca padzīvot starp kurlanderiem un lepnajiem zemgaļu pēctečiem. Kuršu ķoniņu pēctečiem, kuŗi runājat latviešu valodā. Kā Baltijas Universitātes Filoloģijas fakultātes studentam nr. 1885 sanāca noklausīties Dr. Edites Hauzenbergas-Šturmas vadīto Ievadu baltu filoloģijā.

Par spīti Bilenšteina un Endzelīna definētajai latviešu valodai, profesore kādā lekcijā atklāja man

jaunumus par kuršeniekiem Kuršu jomā, kuŗi runājat latviski, bet apgalvojot ka runājuši kuršenieki. Rucavieši, kuŗi ar zirgiem no Kurzemes cietokšņa kaŗa gaitām bēgdami, izbraukuši cauri Kuršu jomas piekrastei, arī apgalvoja - tur mīt kuršenieki. Beidzots rakstnieks Bels uzrakstīja romānu „Cilvēki laivās”, veltītu šiem kuršeniekiem.

Divi Latvijas Saeimas deputāti iedrošinājušies dot zvērestu savu tēvu valodā - latgaļu mēlē! Ārprāts! Saeimas priekšsēdētāja Āboltiņa ģiba no šoka. Mums pietiek klausīties visādus pusceptu filoloģijas studentu apgalvojumus par dialektiem un izloksnēm. Lai viņi izpēta latviešu tautas senvēsturi un izcelsmi, pirms nesakarīgi vāvuļo par izloksnēm. Vecajam Stenderam un Bilenšteinam būs kaut kas misējies, pārtulkojot no „Hochdeutsch” uz „Lettish”. Nez nu kur pazuda visi tie Hoch un Niederlettische runātāji? Augšzemnieki un lez zemnieki?

Vai tikai nebija tie paši vecie labie kurši un latgaļi ar saviem zemgaļu un sēļu kaimiņiem, pirms mēs nonācām pie latgaļu un latviešu valodām. Ja tā, tad nemānīsim nevienu citu. Ja jau norvēģi var sadzīvot ar divām mēlēm, kālab latvietis ne? Mums tēvzeme nav jādala, bet jāsauglabā nākamajam paaudzēm pasargātu no maskaļu okupantiem.

Kā nu dramaturgs apdzied traģisko latviešu valodas likteni, vaicāsīt? Vienkārši: uz pasaules skatuves jābūt skaidrībai un patiesībai visās lietās. Vēstures soļus par visiem okupantu kangariem – lāčiem, upišiem vai vosiem jau sen esam noguldījuši vēstures mēslainē. Laiks to darīt par meliem par baltu valodām. Lai tās būtu baltas un dzīvas un lai baltu filologi beidzot tiktu vaļā no gadsimtos sludinātām muļķībām. To jau apliecināja latgaļu filologi Latkovskis, Bukšs, Zeps un Lelis.

Arturs Tālivaldis Rubenis, latgaļu dramaturgs (ASV)

Jaunieši Latgales keramiķa A. Ušpeļa darbnīcā

NODROŠINĀSIM LATVIEŠU NĀKOTNI AMERIKĀ!

Esiet sveicināti, Jauno Laika lasītāji!

Mans vārds ir Kārlis Lenšs, esmu Amerikas latviešu jaunatnes apvienības jaunievēlētais priekšsēdis. Man ir prieks vadīt un pārstāvēt šo vēsturisko un svarīgo Amerikas latviešu organizāciju. Vēlos lasītājus iepazīstināt ar sevi. Esmu uzaudzis mazā, bet ciešā latviešu sabiedrībā Detroitā. Absolvējis Detroitas latviešu skolu un bieži piedalījies vietējos pasākumos. Tērvetes 34. skautu vienībā 2001. gadā ieguvu ērgļa skauta pakāpi, iesāku studēt Mičiganas universitatē.

Pēc universitātes absolvēšanas sāku dzīvot Čikāgā. Nu jau sešus gadus strādāju Linkolna parka vidusskolā. Man patīk ceļot, slēpot un arī pavadīt laiku kopā ar ģimeni un draugiem. Amerikas latviešu jaunatnes apvienībā pēdējos trīs gadus esmu darbojies valdē, pildījis kasiera amatu, esmu izpratis, kā mūsu organizācija darbojas un sāku saprast, cik svarīga ir mūsu darbība. Tagad, esot priekšsēža amatā, man ir iespēja tiešā veidā iesaistīties latvietības saglabāšanā ASV. Ir liels gods pildīt šo pienākumu un strādāt kopā ar pārējiem valdes locekļiem lai pulcinātu latviešus, pārstāvētu mūsu kopību un uzturētu latvietību mūsu vidū.

Kārlis Lenšs

Latvietība man vienmēr ir bijusi svarīga. Jau bērnībā izjutu atšķirību starp sevi un amerikāņu draugiem. Mana priekšrocība ir tā, ka spēju izteikties citā valodā. Tieši latviešu valoda ir tā, kas mūs atšķir no citām tautām. Valoda nosaka mūsu identitāti un ir nepieciešama daļa no mūsu kultūras un tautas dvēseles. Tāpēc man ļoti nepatīk tagadējās debates par satversmes grozīšanu. Es neuzskatu priekšlikumu par krievu valodas pieņemšanu kā politisku jautājumu, bet vairāk par identitātes krīzi. Man ir pārliecība, ja krievu

valoda, kļūtu par otru valsts valodu, tā būtu mūsu identitātes iznīcināšana. Mēs nedrīkstam to pieļaut! Arī ALJai bet šis jautājums mums ir ļoti svarīgs. Vai esam ar mieru pieņemt mūsu tautas valodas marginalizāciju? Atbilde ir: nē. Mēs eksistējam, lai saturētu kopā ASV latviešus, rīkotu jaukus kultūras un sabiedriskos pasākumus, piedāvātu stipendijas un lai uzturētu mūsu tautu un valodu jauniešu vidū ārpus Latvijas.

Nākamajā ALJA kongresā svinēsim mūsu organizācijas 60 gadu jubileju. Kongress notiks Ņujorkas pilsētā, kur arī bija pirmais ALJA kongress 1952. gadā. Aicinu jūs visus piedalīties mūsu svinībās!

Katram ALJA biedram 2012. gadā ir īpašs uzdevums – uzlabot un stiprināt savu latvietību. Runāsim, lai labāk vai apgūtu latviešu valodu! Piedalīsimies kultūras pasākumos, latviešu skolās un nometnēs! Ja ir iespējams, apciemotsim Latviju! Mēģināsim arī sadraudzēties ar Latvijas latviešiem, kas pārcēlušies un tagad dzīvo ASV. Nodrošināsim mūsu latvisko nākotni nevis rit vai parit, bet sāksim jau šodien.

Kārlis Lenšs,
ALJA priekšsēdis

Gunas Začestē Amerikas sapnis

Guna ir 21 gadu veca, sprigana un pašpārliecināta gaišmate. 19 gadu vecumā, tik tikko pabeigusi pirmo studiju gadu Latvijas Universitātes Sociālo zinātņu fakultātē politikas zinātnē, Guna pieņēma vienu no līdz šim drosmīgākajiem lēmumiem, kas pagrieza viņas dzīvi par visiem 180 grādiem. Viņa pieteicās starptautiskajā *Au Pair* jeb auklišu programmā, kas deva iespēju apmeklēt un dzīvot iekārotajā metropolē Vašingtonā, gada laikā mācīties jaunu dzīvesveidu, apceļot savu sapņu valsti krustu šķērsu (Ņujorka, Kalifornija, Losandželosa, Lasvegasa u.c.) un piedalīties arī citos nozīmīgos projektos, kas piedevām ļāva meitenei izjust arī varenu un neizsīkstošu Amerikas latviešu identitātes garu.

Tu sapņoji tieši par Ameriku?

Man bija iespēja braukt jebkur citur, piemēram, uz Austrāliju, Jaunzēlandi, Kanādu, bet es sapņoju tieši par Ameriku. Grūti pateikt, kāpēc tieši Amerika. Mēs esam paaudze, kas uzaugusi ar amerikāņu popkultūru - mūziku, filmām, seriāliem. Laikam tieši šīs kultūras iespaidā arī gribējās izdzīvot kaut ko, kas ir tik tālu un kas tik ļoti atšķiras no mums. Es jau pirms tam zināju, ka dzīve tur krasi atšķirsies no mūsējās, bet, izdzīvojot to realitātē, sapratu, ka Eiropa un Amerika ir divas pilnīgi dažādas pasaules.

Vai filmās un seriālos redzētais atbilda tam, ko piedzīvoji?

Istenībā, jā. Protams, istā dzīve nav gluži tāda, kā rāda filmās.

Paši amerikāņi ļoti smagi strādā, izdzīvošanas cīņa tur ir daudz lielāka nekā Eiropā. Ja tu aizbrauc uz ASV kā indivīds, kam dzīve jāsāk no jauna, ja tev ir jāmacās, jāmeklē darbs, tad nekas vairs nelīdzinās filmām, jo tā ir ļoti smaga izdzīvošanas cīņa. Tā kā man visas šīs problēmas atkrita un es tur pavadīju tādu kā atpūtas gadu, ienākot stabilā, veiksmīgā ģimenē, kurā dzīves līmenis bija diezgan augsts, es varēju piedalīties viņu uzbūvētās pasaules vidē. Es redzēju tikai pašu labāko, un man bija iespējas strādāt un atpūsties tieši tā, kā es gribēju. Viss, ko es piedzīvoju, ieskaitot ceļošanu, bija kā seriālos.

Kādas domas un emocijas tevi pavadīja pirms aizbraukšanas?

Biju ļoti savīļnota, jo jutu, ka ir pienācis posms, kurš kardināli mainīs manu dzīvi. Biju ļoti pozitīvi noskaņota, zināju, ka mani gaida tikai pats labākais, nemaz nevarēju iedomāties, ka kaut kas varētu neizdoties. Pirmās četras dienas pavadīju Ņujorkā. Kad saņēm pirmo vēstuli no tuviniekiem, kurā viņi rakstīja, ka ir tikko aptvēruši, kas ir noticis, ka es patiešām esmu aizbraukusi projām, biju viena pati viesnīcas istabiņas numuriņā... Es vienkārši ļāvu vaļu asarām. Bet būtībā tā bija pirmā un pēdējā reize, kad es tur raudāju. Protams, bija daži skumji momenti, piemēram, Ziemassvētkos, arī Pateicības dienā, kad kopā ar ģimeni sēdējām, sadevušies rokās, pasakot, par ko tu esi šajā dzīvē patei-

cīgs. Tas bija ļoti emocionāls brīdis, man ārkārtīgi gribējās būt kopā ar savējiem.

Cik daudz tu zināji par ģimeni, kurā strādāsi, pirms aizbrauci uz ASV?

Ja tagad pārdomā, zināju ļoti maz. Mēs divu mēnešu garumā sarakstījāmies caur *facebook.com*, e-pastiem, apmainījāmies bildēm.

Es tik ļoti izgāzos, satiekot ģimenes tēvu (*smejas*). Es tikai pēc tam uzzināju, ka viņam ir nopietns, konservatīvs raksturs. Mums aģentūrā teica, lai, satiekot vecākus, mēs apskāpjam tos, es tā arī izdarīju. Viņš stāvēja apmulsis, atbildēja: „Labi, prieks iepazīties.” Tā sanāca, ka tēvs bija konservatīvs, bet māte savukārt tāda „pa gaisu”, atvērta un jautra,

kā es.

Kā tu varētu raksturot savu darba devēju ģimeni?

Par ģimeni es varu pateikt tikai pašus labākos vārdus. Atceros viņus tagad un saprotu, cik ļoti man viņu pietrūkst. Es nezinu, vai šajā programmā jebkad ir bijusi tik brīnišķīga ģimene. Mani pieņēma kā istu ģimenes locekli, vienmēr respektēja manu viedokli. Ar mani rēķinājās. Viņi vienmēr bija gatavi sniegt man morāli un materiālo atbalstu. Mēs nebijām vienkārši darba devējs un ņēmējs, kļuvām par īstiem draugiem, par tuviem, uzticamiem cilvēkiem. Tā kā par bērniem ASV ļoti rūpējas, pieskata, lai tie nebūtu pamesti ne sekundi, bērnu aukles ir ļoti populāras. Līdz

ar to brīvdienās es paspēju paauglēt arī kaimiņu bērnus.

Kādi ir tavi novērojumi, salīdzinot ASV un Latvijas ģimenes, - kā atšķiras vecāku un bērnu lomas un pienākumi ģimenē?

Amerikāņu sievietes mazāk nekā latvietes nodarbojas ar saimniecību. Man šķiet, ka latviešu sievietes pašas dara visu. Amerikānietes to nedara - labāk samaksā kādam citam, kas izdara (vismaz tajā sabiedrībā slāni, kur es dzīvoju). Amerikāņu sievietes līdz vēlam vakaram ir darbā, tāpēc negatavo ēst vai nedara saimnieciskus darbus. Virietis joprojām ir ģimenes stiprais balsts, viņam pieder pēdējais vārds, sevišķi izteikti tas bija mūsu ģimenē. Reizēm novēroju, ka amerikāņu vecāki vairāk rūpējas, varētu pat teikt - auklēja ar bērnu, ka nepietiekami iemāca viņiem patstāvību. Latvijā bērni ir patstāvīgāki, jo vecāki nav līdzās katru brīdi. Amerikā bērni ir pirmajā vietā - visa sabiedrība noskaņota tā, ka bērni ir viņu zelts, tas ir valdības, valsts un sabiedrības uzstādījums. Bērni ir nācījas nākotne, un viņu iespējas ir neierobežotas. No otras puses - mūsu vecāki mūs izaudzina brīnišķīgi, mums nav pieņemts kontrolēt bērnu ik uz soļa.

Kā tev liekas, vai lutināšana nekļūst par kaitējumu šiem bērniem?

Amerikā pastāv liela problēma ar bērnu izlutināšanu.

(Turpinājums 4. lpp.)

Aktuālā intervija

(Turpināts no 3. lpp.)

Gunas Začestē Amerikas sapnis

Mums pat bija izveidojušies savi joki par to, ka Amerikā ir populāri dažādi sindromi - bērnu hiperaktivitātes sindroms, uzmanības trūkums, koncentrācijas trūkums, jo visu laiku viņiem gribas atrasties uzmanības centrā. Manas draudzenes meitenei tas bija izteikti smagā pakāpē - 13 gadu vecumā viņa darīja visu, kas ienāca prātā. Neviens neko nevarēja aizliegt, jo bija uzskats, ka viņai piemīt šis sindroms. Mēs ar draudzeni uzskatījām, ka vainīgs ir nevis sindroms, bet gan neaudzināšana, izlūtinātība tik lielā pakāpē, kad bērns vairs neizjūt robežas. Manā ģimenē tā nebija, jo Denijs tika stingri audzināts, bet manām paziņām - auklītēm trāpījās ļoti izlūtināti bērni, un tad vairs nevarēja runāt par kaut kādu sindromu, bet par elementāru neaudzināšanu un nespēju bērnam ieaudzināt cieņu pret vecākiem. It kā vēlot bērnam labu, vienā brīdī tomēr šī visatļautība kļūst par galējību, un bērns var izaugt par mežoni. Vecāku sarežģītākais uzdevums ir atrast līdzsvaru starp sirsnīgu aprūpēšanu, vajadzību piepildīšanu un visatļautību. Bērnu audzināšana jāuzsāk no pašiem pirmajiem soļiem, jo pāraudzīnāt padzmitnieku ir neiespējami.

Vai vari dot kādus padomus, lai meitenes, kuras plāno doties šajā programmā, nepieļautu kļūdas?

Stāsts ir par meiteni, kas man dzīvoja tieši blakus. Viņai laikam bija daudz jāstrādā, tāpēc *feisbukā* „status update” lodziņā viņa franču valodā ierakstīja: „Ja es tūlīt nedabūšu brīvdienas, es tos bērnus nogalināšu”. Tas, protams, bija domāts joks, taču pārvērtās ļoti skumjā situācijā, jo kāds parādīja vecākiem šo ziņojumu, un, tā kā saimnieku ģimenes mamma bija franču valodas profesore universitātē, viņai nebija problēmu to izlasīt. Protams, vecāki bija šokēti. Kad to pastāstīju savai ģimenei, viņi atbildēja: „Ja tu kaut ko tādu izdarītu, tad, protams, mēs būtu sarūgtināti un apvainojušies, pat, ja tas bija joks, taču mēs izrunātos ar tevi un noskaidrotu, cik lielā mērā tas ir joks, jo katrā jokā tomēr ir daļa taisnības.” Taču man tiktu piedots. Ar to es gribu uzsvērt, ka konkrētajā ģimenē jau pastāvēja kaut kādas problēmas, un vai nu šis gājienis bija pēdējais piliens, vai arī tā bija ātra iespēja atbrīvoties no meitenes.

Kā tu šajā lielajā valstī izjuti savu tautību? Tu Ņujorkā kopā ar meitenēm no citām valstīm izgāji au pair kursus vienas nedēļas garumā, vai nācās savu tautību prezentēt?

Jā, katrā valstīs prezentēja sevi. Sākumā viņi gribēja, lai prezentētos kopā ar divām Krievijas meitenēm. Lielākā daļa meiteņu bija sadalījušās pa pāriem vai trijātā vai, piemēram, kā meksikānietes kopā ar spāņietēm vienā milzīgā grupā. Es izvēlējos prezentēties viena pati, lai gan man teica: „Jūs taču ar Krieviju esat viens un tas pats!”. It kā Baltkrievija, Ukraina, Krievija, Latvija – būtu viena vienīga Krievija. Es

tomēr savu valsti pārstāvēju viena pati.

Par Latviju stāstīju ar ļoti lielu lepnumu. Biju nopirkusi savai saimnieku ģimenei skaistu grāmatu par Latviju, rādīju gadalaiķus. Daudziem izbrīnu sagādāja sniegs, fotogrāfijas ar Latvijas mežiem ziemā. Nobeigumā pat dziedāju „Aijā, žūžu, lāča bērni”. Man bija daudz, ko teikt.

Pēc tam tu biji praksē arī Latvijas vēstniecībā...

Kad 2. oktobrī notika Saeimas vēlēšanas, es iepazinās ar 83 gadus vecu sievieti, trimdas latvieti. Viņa man ieteica uzrakstīt e-pastu uz vēstniecību ar lūgumu aiziet un paskatīties, tā kā es studēju politiku, man varētu interesēt šāda starptautiska notikuma norise.

Nospriedu, ka man nav ko zaudēt, un tādu e-pastu arī nosūtīju, atbildes vietā saņēmu ielūgumu uz šo sarīkojumu. Bija brīnišķīgs Vestarda Šimkus koncerts, pēc tam svinīgā pieņemšana. Tā kā es tur nevienu nepazinu, tad nolēmu – iešu, paņēmu kaut ko uzkožamu un došos mājup, jo nav jēgas vienkārši vientuļi stāvēt. Gājienā līdz uzkodām mana dzīve krasī mainījās, jo pienāca kāda sieviete un uzsāka sarunu. Viņa mani iepazīstināja ar vēstniecības padomnieku ekonomikas jautājumos, kurš bija atbildīgs par prakses jautājumiem. Jau nākamajā dienā es rakstīju viņam e-pastu: „Labvakar, mēs iepriekšējā dienā runājām par prakses iespējām vēstniecībā, vai tas būs iespējams?”

Pastāsti par to vairāk!

O, tas bija nenormāli forši! Man pašai bija savs kabinets! Tik daudz ko iemācījies! Kad bērni sāka iet skolā, dienas man principā bija brīvas, varēju strādāt. Tas bija iespaidīgi: tu no rīta brauc ar mašīnu gar Linkolna piemiņekli... aizbrauc līdz vēstniecībai, piezvani, lai ielaiž pa vārtiņiem, aizej pie priekšnieka un saņem savus uzdevumus... Es strādāju ar ekonomiskajiem jautājumiem, darbojos saistībā ar sašķidrinātās gāzes termināla būvēšanu Latvijā. No sajūsmas par šādiem atbildīgiem pienākumiem man trīcēja katra nervu šūniņa. Es strādāju gan pie Valda Zatlera, gan Valda Dombrovska vizītēm Vašingtonā. Kad Zalters atbrauca, es vadīju arī prezentāciju, kas bija saistīta ar Amerikas latviešu grupu. Vadīju prezentāciju par latviešu valodu un sabiedriskajiem medijiem. *Feisbukā* bijām izveidojuši domubiedru grupu „Mans zelts ir mana valoda”, kurā spriedām par valodas problēmām, tās degradēšanu un kropļošanu mūsdienās. Karojām par tīru valodu, par svešvārdu samazināšanu mūsu valodā.

Darbs vēstniecībā man deva milzīgu pieredzi, esmu ļoti pateicīga, ka tika dota šāda iespēja.

Kas no tā visa tev šķita visinteresantākais, ko tu arī turpmāk vēlētos dzīvēt darīt?

Man visinteresantāk bija meklēt informāciju par Tuvo Austrumu valstīm, piemēram, kā Latvija varētu sadarboties ar šīm valstīm - ar preču eksportu u.tml.

Mani ļoti saista trešās pasaules valstis, domāju, ka man nākotnē jāmeklē darbs tādā sfērā, kur es varētu analizēt starptautiskās politikas aktivitātes šajās valstīs. Kopumā nebija nekā tāda, ko es negribētu darīt vai kas man galīgi nepatīktu.

Kas tev šķita nepieņemams ASV?

Lielpilsētās ir ļoti slikts gaiss. It sevišķi Losandželosā - kad mēs braucām turp no rīta, tad redzējām tādu milzīgu mākonī - bija sajūta, ka gubu mākonis ir pietuvojies zemei, bet tas bija smogs. Ņujorkā arī gaiss ir katastrofāls, it sevišķi vasarās, ja nav vēja, tur

tās. Katrs savā profesijā viņi ir ārkārtīgi izglītoti. Ak, Dievs, kā es vēlētos studēt kādā no viņu universitātēm! Sabiedrībā, kurā es uzturējos, intelekta līmenis bija ļoti augsts, ikreiz, kad kontaktējos ar cilvēkiem, varēju iemācīties ko jaunu.

Tu piedalījies arī latviešu jauniešu nometnē.

Jā, Ziemassvētku vakarā es aizlidoju uz 2x2 nometni Malibu. Bija informācija, ka Vašingtonas latviešiem ir pieejamas stipendijas 2x2 nometnei. Es nodomāju, ka tādu iespēju nevar laist garām - uzrakstīju lieliskam cilvēkam Aivaram Osvaldam, kurš

browskim saistībā ar to, ka ir jāpieņem dubultpilsonības projekts šiem cilvēkiem, kas tik ļoti saglabājuši latvisko. Viņiem visas saknes ir Latvijā, bet viņi bijuši spiesti aizbraukt. Šiem cilvēkiem ir vitāli svarīgi būt arī Latvijas pilsoņiem, jo viņi dara visu, ko nedara 80% latviešu, kas šeit dzīvo. Studēšana šeit ir viens no vieglākajiem ceļiem, kā atbraukt, bet, ja viņi vēlas te dzīvot un strādāt, tad tas pašlaik ir neiespējami. Sirsnīgs amerikāņu latvietis ar labu izglītību Mārtiņš Andersons, kurš kādreiz strādājis Vols-trītā par banķieri, stāstīja, ka ir mēģinājis vairākas reizes braukt

Guna Začeste Latvijas vēstniecībā ASV, Vašingtonā

jūtams viss, kas kūp no pazemes, visām fabrikām. Ņujorkā viss ir šausmīgi saspīests, Vašingtonā bija veselīgāka sajūta. Vēl Ņujorkā ir smieklīgi, ka naktīs, kad tiek salikti atkrituma maisi, lai novāktu visus ēstuvju u.c. grūžus, ielās var redzēt žurciņas, arī metro tuneļos. Sākumā bija šaubīgi ar pārtiku. Man liekas, ka pārtikā, ko es ēdu, uzturviel un vitamīnu isti nebija. Ar laiku pieradu arī pie pārtikas, negāju jau diktēt savus ēšanas paradumus. Protams, ja es paliktu tur uz dzīvi, tad gan sāktu kontrolēt, ko un kā ēdu, gan pieturētos pie saviem principiem.

Mums ir izveidojušies daudzi stereotipi par amerikāņiem, piemēram, par to, ka viņi ir apaļīgi, kaut kādā mērā aprobežoti vai samāksloti pozitīvi... Kuri no tiem atbilst patiesībai un kas ir pārspilējums?

Protams, cilvēku ar lieko svaru ir daudz. Dūšīgāki ir tie cilvēki, kas ir nabadzīgāki, - neveselīga pārtika, visi *junk food* un pusfabrikāti ir ļoti lēti. Ja jāspriež par ģeogrāfiju, tad jāatzīst, ka lielākā daļa no amerikāņiem nezina, kas atrodas ārpus ASV, jāņem vērā, ka viņi dzīvo tik stratēģiski nozīmīgā valstī, ka neredz sevišķu vajadzību zināt kaut ko ārpus

pēc visas apskaidrošanas un motivācijas vēstules mani arī ievada šajā brīnišķīgajā pasaulē, par kuras eksistenci man nebija ne jausmas. Tas man bija tāpat kā atklāt, ka eksistē Harija Potera pasaule. Iepazinās ar jauniešiem, viņi 25 gadu vecumā - izskatīgi un veiksmīgi - dejo tautasdejas, dzied tautasdziesmas, zina latviešu dziesmas labāk nekā Latvijas jaunatne. Viens no jauniešiem, kas dzīvo Vašingtonas štātā Sietlā, man jautāja, vai tiešām mēs vairs nedziedam tautasdziesmas... Man bija jāatbild - diemžēl tā arī ir. Tik tiešām mēs to nedarām. Drīzāk ir iespēja atrast jauni, kurš zina *Lady Gagas* dziesmu tekstu, nevis latviešu tautasdziesmu. Amerikas latviešu jaunieši nespēj saprast, kā tas var būt.

Visa nometne bija veltīta latviskajām vērtībām. Šie cilvēki vēltījuši daudz laika un pūļu, lai sargātu līdzī atnesto mantojumu. Viņi turpina arī apceļot Latviju - esmu satikusi daudzus, kas vai nu ir atbraukuši ceļojumā vai studēt, vai izmanto prakses iespējas. Viņiem ir diezgan grūti tikt uz Latviju, jo ir nepieciešama vīza. Pie šī jautājuma mēs nometnē daudz strādājām, gatavojot vēstules V. Zatleram un V. Dom-

uz Latviju un meklēt darbu, taču, tiklīdz saskaras ar uzturēšanās atļaujas problēmu, plāni izsīkst.

Kā viņi joprojām uztur latvisko kultūru tur?

No šiem cilvēkiem var mācīties mīlestību pret Latviju, lai gan es jau domās dzirdu vietējo jauniešu pretargumentus, ka šie cilvēki mīt ASV, viņiem ir daudz labāka dzīve nekā mums. Ir jāaizdomājas, ka ASV šīs ģimenes lielākoties ir ļoti pārtikušas un veiksmīgas. Es uzskatu, ka par šo cilvēku paveikto ir jājasūsminās.

Varbūt, ja viņi ir tik daudz saņieguši tur, tad viņiem ir zināms lepnums par savu tautu, tāpēc arī viņi kopj šīs tradīcijas...

Tieši tā. Tie, kas trimdas laikā aizceļoja uz turieni, sāka strādāt par kalpiem. Mana 83 gadus vecā draudzene stāstīja, ka viņas ar mammu tīrījušas bagātu ebreju mājas, neprotot valodu. Viņa izsitās - aizgāja studēt Pensilvānijas universitātē par ārsti. Viņas ģimene sāka no nulles un smagi strādāja. Aizbraukt, būt padzītam no savas valsts ir ļoti smagi gan morāli, gan materiāli.

Agnese Gusarova